

*Amics de l'Art Romànic
del Bages*

Butlletí núm. 53 - MAIG de 1989

---

*Interior de l'església pre-romànica de Sant Pere del Brunet
a Sant Salvador de Guardiola (Fotografia I. Rubinart)*

- Manresa 1.100 anys. El "precepte" d'Odó I, rei de França.
- Història de l'església a Catalunya.

EDITORIAL

Enguany, la ciutat de Manresa celebra els mil cent anys del primer document subscrit amb tal denominació. La nostra entitat, amb afany de col.laboració amb tots els esdeveniments culturals que revesteixen en pro d'un més profund coneixement de les nostres arrels, vol fer palesa la nostra total adhesió a tal celebració amb l'aportació almenys d'un treball que doni fe de la importància que representà ja en el segle IX la nostra ciutat, que evidencia un punt clau a la Catalunya interior. Tot i no ésser la veritable data de naixement de Manresa ni la carta de repoblament, és d'una importància cabdal. Atorgada pel rei Odó, coincideix amb una altra celebració molt important, el Mil.lenari del naixement polític de Catalunya, ja esmentat per l'entitat en la documentació emprada en el darrer curset de Cultura Romànica.

La nostra aportació és potser minsa però sí d'un veritable esperit d'adhesió a les comissions nomenades oficialment de "Mil.lenari de Catalunya a Manresa" i "Manresa mil cent". Des d'aquí voldríem, molt en particular, oferir els nostres respectes al Dr. Josep Mª Gasol que, amb la seva col.laboració de rigor històric, ajudarà a difondre la nostra identificació manresana.

Jaume Pons i Agulló

MANRESA, 1.100 ANYS

El "precepte" d'Odó I, rei de França

El ja tot proper dia 24 de juny farà mil·cent anys del primer document escrit que evidencia l'existència històrica de Manresa.

Datat a Orleans -l'antiga "**civitas Aurelianeensis**" romana, que segles després Joana d'Arc faria famosa- el 24 de juny de l'any 889, el rei Odó I de França lliurà un "precepte" o privilegi en favor del bisbe Gotmar, primer prelat de la restaurada església d'Osona; atorgant-li la senyoria i drets fiscals importants a la ciutat de Vic, la vall d'Artés i el territori de Manresa.

Aquest document -reial per la seva procedència i eclesiàstic quant al destinatari-, en el que ens fonamentem per demostrar l'existència de la ciutat que en diem Manresa i amb el mateix nom actual mil·cent anys enrera, no és pas l'acta de naixement de Manresa, ni tampoc una "carta de poblament" (prou freqüents a l'alta edat mitja, com per exemple la de Cardona el 986): més que un certificat de naixement, és la fe de vida, podríem dir en termes col·loquials i amb llenguatge d'avui.

El document original no s'ha conservat. En coneixem l'existència i el contingut per unes transcripcions del segle XIII, de l'Arxiu Capitular de Vic; també, per la còpia notarial que va fer-se'n a primers del segle XVIII. Ramon d'Abadal i Eduard Junyent van publicar el text llatí, en llurs respectives obres: "Catalunya carolíngia", vol II, i "Diplomatari de la catedral de Vic".

La present avinentesa commemorativa recomana publicar la versió catalana que hem fet d'un document tan important, amb

el màxim respecte possible a la lletra original, però mirant de fer-ne entenedor el sentit. Puix que el llatí decadent de l'època en que fou escrit -a vegades, francament macarrònic- i la introducció manifesta de modismes propis de les llengües romàniques que s'anaven formant permeten una certa llibertat de traducció; per exemple, desfent els hipèrbats característics de la llengua llatina que abarrocarien l'expressió i mirant de dir amb estil més planer i entenedor conceptes grandiloqüents típics del llenguatge curialesc.

Per tant, traduït al català, el precepte odonià, diu:

"En nom del Senyor Déu etern i de Jesucrist Salvador nostre Odó, per la misericòrdia divina, rei.

Si escoltem amb voluntat prompta els desigs dels servents de Déu i proveïm a llurs conveniències, podrem confiar que Ell, piadós, ens atorgarà premi de retribució eterna.

És el cas que el venerable bisbe Erme-mir -manifestant l'aspiració d'uns fills fidels de Déu i nostres- ha vingut a parlar-nos, de part del bisbe Gotmar d'Osona, demanant que de coses nostres volguéssim dotar l'església que és la seu d'aquest bisbe, construïda en honor de la santa i pura Verge Maria i del príncep dels apòstols sant Pere; la qual ha estat desproveïda molt temps de pastor propi i de fidels, a causa de la invasió dels pagans. I ho hem fet, certament i de tot cor.

Concedim, per tant, a dita església i al

In nomine domini Amen et salutem in
 ihu xpo mecum sit. Rex
 christianissimus de uocacione
 uel uoluntate recipimus: ad
 iudicium coram omnibus
 iudicibus. sine dubio et
 inuicem p[ro]misi. A quo deo uole
 va lincan amonemus. Quareci nouerit
 omni scilicet dei nomini q[ui] saluati
 Cui q[ui] autre hemerice m[er]it[us] amec
 h[ab]it. uel q[ui]p[er] redutis ap[er]te uolunt
 ti submissi et mentesent[is] ep[iscop]i et depre
 cante est ut m[er]it[us] s[an]ctis ecc[lesi]e lundici
 ep[iscop]i lonce mentis p[ro]p[ri]etate q[ui]u[er]it
 p[ro]p[ri]etate. ep[iscop]i uolunt[is] submissi de re
 h[ab]it m[er]it[us]. de uoluntate ecc[lesi]e q[ui] de
 uoluntate. m[er]it[us] s[an]ctis et p[ro]p[ri]etate
 uolunt[is] m[er]it[us]. ad p[ro]p[ri]etate
 p[ro]p[ri]etate de h[ab]it m[er]it[us] q[ui]u[er]it subin
 dunt[ur] et h[ab]it m[er]it[us]. h[ab]it m[er]it[us] uolunt
 uolunt[is] s[an]ctis q[ui]u[er]it q[ui] de
 ecc[lesi]e. uolunt[is] m[er]it[us] p[ro]p[ri]etate m[er]it[us]
 m[er]it[us] dignitate. de uoluntate m[er]it[us]
 et q[ui]u[er]it q[ui]u[er]it amec om[n]i uolunt[is] ad
 ep[iscop]i uolunt[is]. de ip[s]a ecc[lesi]a. et m[er]it[us]
 p[ro]p[ri]etate m[er]it[us] et ecc[lesi]a. nulli q[ui]u[er]it
 h[ab]it. om[n]i s[an]ctis et p[ro]p[ri]etate h[ab]it m[er]it[us].
 h[ab]it et de ip[s]a ecc[lesi]a de donec q[ui]u[er]it
 m[er]it[us] h[ab]it. donec q[ui]u[er]it m[er]it[us] h[ab]it
 nulli m[er]it[us] q[ui]u[er]it m[er]it[us] h[ab]it. donec
 de h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it. de
 uolunt[is] p[ro]p[ri]etate h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it
 h[ab]it m[er]it[us] m[er]it[us] om[n]i et p[ro]p[ri]etate h[ab]it
 h[ab]it. q[ui]u[er]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us]. donec
 m[er]it[us] h[ab]it. de ip[s]a ecc[lesi]a et p[ro]p[ri]etate. de
 h[ab]it m[er]it[us]. h[ab]it om[n]i m[er]it[us] h[ab]it
 et donec q[ui]u[er]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us]
 om[n]i p[ro]p[ri]etate h[ab]it m[er]it[us]. de ip[s]a ecc[lesi]a

h[ab]it ad ip[s]os s[an]ctis de tempore et uolunt
 in em[er]it[us] et cum p[ro]p[ri]etate de com
 m[er]it[us] p[ro]p[ri]etate ep[iscop]i et sequat[ur] eius s[an]ctis
 cedimus et h[ab]it m[er]it[us] amec s[an]ctis
 de. h[ab]it m[er]it[us] uolunt[is] locum uolunt[is]
 seruati et obsequi q[ui]u[er]it amec h[ab]it
 m[er]it[us] impendunt. Ad h[ab]it m[er]it[us]
 to ep[iscop]i impendunt de successione uolunt[is]
 nulli de p[ro]p[ri]etate uolunt[is] sine
 licentia ep[iscop]i p[ro]p[ri]etate. nulli de
 rei p[ro]p[ri]etate nec in h[ab]it m[er]it[us] nec
 h[ab]it m[er]it[us] in uolunt[is] p[ro]p[ri]etate cum
 ledit et qui de ecc[lesi]a aut de m[er]it[us] s[an]ctis
 licentia p[ro]p[ri]etate ep[iscop]i et p[ro]p[ri]etate m[er]it[us]
 h[ab]it m[er]it[us]. de. obsequi h[ab]it m[er]it[us]
 ep[iscop]i et successione h[ab]it m[er]it[us] q[ui]u[er]it
 p[ro]p[ri]etate sine dubio p[ro]p[ri]etate h[ab]it
 sed quoniam p[ro]p[ri]etate m[er]it[us] et donec
 de p[ro]p[ri]etate. donec m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] de
 h[ab]it. et donec h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it
 retinere h[ab]it m[er]it[us] uolunt[is] h[ab]it
 m[er]it[us] m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it
 h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us].

Sancti admodum p[ro]p[ri]etate h[ab]it m[er]it[us]
 h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us]
 h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us]
 h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us]
 h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us]
 h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us]
 h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us]
 h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us] h[ab]it m[er]it[us]

In nomine domini Amen et salutem in
 ihu xpo mecum sit. Rex

Document de concessió feta pel rei Odó al bisbe d'Osona i Manresa de totes les règies dignitats de la ciutat de Manresa. (24 de juny de l'any 889).

seu bisbe i a tots els successors d'aquest: la vila que s'anomena Vic, en la qual és establerta l'esmentada seu, amb totes les seves pertinences; el territori de Manresa, i la vall que es diu d'Artés, amb les esglésies, viles i vilars, amb llurs terres i agregats. (Això és, partint del riu d'Oló que desguassa al Relat i pujant per la costa més amunt de la vila del Torcó fins al Balçrubí, continuant cap a la Serrallarga per l'aiguavés i seguint-la per sobre la vila de Matacans, per anar a parar a un escorranc que baixa al Llobregat i, remuntant el curs del riu fins a l'aiguabarreig amb el Relat, per aquest arribar al d'Oló.).

Tot això -amb les esglésies i els delmes i els telonis dels mercats del territori, amb les pastures i els pasquers comtals- ho atorguem al bisbe susdit i als seus successors perquè ho posseeixin tot segons dret. Els habitants d'aquells llocs hauran de prestar en endavant al bisbe i successors d'aquest el servei i atencions que fins ara prestaven als comtes. Altrament, que ningú no gosi vendre res del territori susdit sens llicència del bisbe. I que cap col·lector o altre funcionari gosi gravar-lo amb impostos, contribucions o exaccions de cap mena; sinó que miri de tenir-ho tot en ordre i vulgui pregar al Senyor per la nostra salvació, de la muller i dels infants.

I perquè aquesta expressió de la nostra autoritat sigui tinguda per més ferma i autèntica, ho firmem amb la nostra pròpia mà i manem que sigui segellat amb el nostre anell.

Signe d'Odó, rei gloriósíssim.

Datat el 8 de les calendes de juliol de l'any de l'Encarnació del Senyor 888, indicció 6^a, en l'any segon del regnat del senyor Odó, rei gloriósíssim.

Fet, feliçment, a Orleans. Amén.

Cal advertir -i és molt important- un error de transcripció o de càlcul en la datació del document. Tots els estudiosos moderns l'han constatat i demostrat; originat, tal volta, en la diversa forma de calendar les escriptures segons l'any de l'Encarnació o de la Nativitat. És evident, per altra part, que "l'any segon del regnat d'Odó" fou el 889. I és aquesta segurament la data del document, que per això cal celebrar-ne l'onzè centenari enguany i no pas l'any passat.

L'extensió, forçosament limitada, d'aquest article ens impedeix una anàlisi a fons i el comentari del precepte. (Deixem-ho per una altra ocasió). Hem traduït el mot original "pagus" -el pagus de Manresa- per territori, puix que aquest era el vertader sentit de l'expressió en el temps històric en què es produí el document; encara que no en l'època clàssica, que restava molt allunyada.

Hom ha vist també que el text del precepte reial és molt més explícit en la descripció del territori de la vall d'Artés, que no pas per exemple- i hauria estat prou interessant- de les ciutats o pagus de Vic i Manresa, de llurs esglésies, terres i vilars. (A remarcar, la confusió que pot crear el topònim Relat -o riu ample- aplicat en realitat a la riera Gavarresa, de la qual aquell petit riu i el d'Oló són afluents. Aneu a saber si el quid-pro-quo revela un intercanvi posterior de noms entre aquests corrents d'aigua que solquen la històrica "vall d'Artés...").

No hi ha ara espai per dir més coses. Advertim només que la concessió reial als bisbes de Vic, en els termes que el precepte transcrit expressa, tingué una molt efímera durada. Car la tardor de l'any se-

güent, el mateix Odó la rectificà en sentit certament restrictiu. Es veu que Guifré el Pelós protestà per l'excessiva generositat reial en perjudici dels crets comtals. L'intermediari o gestor de la sol·licitud episcopal, aquest cop, no fou el bisbe Ermemir de Girona, sinó l'arquebisbe Teodard, metropolità de Narbona.

Val a dir que la nova versió dels privilegis atorgats al prelat d'Osona cita explícitament Manresa com a "ciutat" i titula a Gotmar bisbe "osonenc i manresà", o dels territoris de Vic i Manresa. Però aquesta és una altra història.

Josep M. Gasol

HISTÒRIA DE L'ESGLÉSIA A CATALUNYA

L'any 1981, l'Església de casa nostra vivia dues efemèrides importants. La primera, de base llegendària, els mil cent anys del trobament de la imatge de Santa Maria de Montserrat. La segona, més recent, el centenari de la proclamació de la Mare de Déu de Montserrat, per part del papa Lleó XIII, com a patrona principal de Catalunya.

Com a petita contribució al record d'aquestes efemèrides, els responsables del FULL DIOCESÀ de Tarragona, Solsona i Vic vam tenir la idea d'oferir als lectors un enfilall d'articles sobre la història de l'Església a Catalunya, de la mà de l'historia-

dor Mn. Antoni Pladevall. Aquests articles van aparèixer, primer quinzenalment, en una sola pàgina del FULL, i, més tard, mensualment, en dues pàgines, cosa que obligava el seu autor a fer sovintejats equilibris en la concreció de les etapes històriques i a una extrema concisió en la redacció.

Pel desembre de l'any passat, 1988, es va posar fi a la sèrie, amb la satisfacció d'haver pogut completar una primera Història de l'Església a Catalunya, no pas exhaustiva, però sí vàlida com a base d'informació eclesial, atès, sobretot, que no té cap precedent en la nostra literatura religiosa.

L'encoratjament rebut de moltes persones que col·leccionaven aquests articles i que demanaven que se'n fes una recopilació final, ens va moure a posar fil a l'agulla. Editorial Claret n'agafà el compromís, i aquest llibre que avui presentem és el recull d'aquells articles, amb unes mínimes variacions o ampliacions d'algun punt concret i amb l'afegit d'una breu bibliografia de les principals fonts utilitzades pel seu autor. És de justícia dir també que la Comissió Eclesial del Mil·lenari de Catalunya ha contribuït econòmicament a la seva edició.

L'Església va tenir un paper importantíssim en la creació de la unitat de consciència de poble i de pàtria entre els primers comtats catalans, de la mateixa manera que més tard en tindrà en la conservació de la identitat, de la llengua i la cultura catalanes, i també dels valors d'espiritualitat i civilització que li eren específics. Per això, com que el final de la publicació d'aquests articles va coincidir amb les festes jubilaris el mil·lenari de la independència dels comtats catalans, creiem que la publicació d'aquesta Història esdevindrà una escaient remembrança de la celebració del Mil·lenari de Catalunya.

Antoni Pladevall
**Història
de l'Església
a Catalunya**

Editorial Claret

*Text original publicat anònim al Full
Diocesà de Vic del 16 d'abril de 1989)*

NOTA DE JUNTA

Tots els socis que encara no tingueu el Carnet, podeu passar a recollir-lo pel domicili social qualsevol dia, de dilluns a divendres, i en horari comercial (C/. Pujada del Castell, 30).

VISITA COLLECTIVA A LA BASÍLICA DE LA SEU I AL MUSEU COMARCAL DE MANRESA

Dins el marc d'activitats portades a terme durant el mes de maig, cal destacar les visites efectuades els dissabtes dies 13 i 20, a la Basílica de Santa Maria de la Seu i al Museu Comarcal de Manresa, respectivament.

Ambdues visites, a les quals assistiren unes 70 persones cada vegada, foren comentades pel Dr. Josep M. Gasol, que féu una exhaustiva exposició històrica,

artística i àdhuc anecdòtica de la Seu, monument cabdal manresà i magnífic exponent del gòtic català, i del Museu. Aquest, molt ric amb peces exposades, té grans possibilitats d'ampliació quan els organismes competents hi dediquin els diners que caldrien per consolidar l'edifici capaç d'acollir un gran museu digne d'una ciutat com Manresa.

C. T.

Durant la visita al Museu el Dr. Gasol mostra una columna i capitell del Claustre de les Caputxines, que durant un temps féu de suport a la Creu de Terme del Pont Nou.

NOU LLIBRE D'ALBERT BENET

EL PROCÉS D'INDEPENDÈNCIA DELS COMTATS CATALANS, opuscle dedicat al mil·lenari de Catalunya

L'Ajuntament de Manresa amb motiu de la celebració del mil·lenari del naixement polític de Catalunya, ha editat un opuscle amb el qual pretén difondre el missatge del mil·lenari a la ciutat.

La Comissió del mil·lenari, que està formada per representants municipals i de diferents àmbits ciutadans, ha repartit gratuïtament aquesta petita publicació a totes les Entitats ciutadanes i persones interessa-

des i segons diuen en la presentació que encapçala el llibret és "una aportació de rigor científic per tal de fer palesa la nostra continuïtat i coherència com a poble a través del temps".

L'autor del text és el Dr. Albert Benet i Clarà, historiador i soci de l'Entitat. S'hi expliquen els fets que mil anys enrera dugueren a una situació que avui podem prendre com a punt de partida del nostre naixement com a nació.

C.T.

NOTÍCIES I LLIBRES

El dijous dia 20 d'abril, el directiu Sr. Francesc Villegas pronuncià, amb motiu del mil·lenari del naixement polític de Catalunya, una xerrada-col·loqui, a la sala d'actes de la Caixa del Penedès de Sant Vicenç dels Horts, sobre el romànic de la comarca de Bages. En el decurs del mateix acte, es projectà l'àudio visual "El monestir de Sant Benet de Bages" de la Sra. Carme Torras, que, juntament amb el Sr. Vidal Orive, també intervingueren en l'acte.

* * * * *

Durant aquests mesos, la veïna població comarcal de Santa Maria d'Oló celebra els seus mil-cent anys d'història, amb tot un reguitzell d'actes que perpetuaran la memòria del seu aniversari. Amb aquest motiu, el mes d'abril es posà en circulació un fulletó-programa que recull diverses pàgines de la seva història, així com escrits de salutació. Els nostres socis Albert Benet i Francesc Villegas hi col·laboren amb els escrits respectius: "L'alimentació de fa mil anys al Bages" i "Sant Pere de Vilanova, una església vella del terme d'Oló".

* * * * *

S'ha acabat d'editar en facsímil l'incunable montserratí del segle XIV "El llibre vermell de Montserrat". Aquesta obra ha vist la llum amb motiu dels actes de commemoració del Mil·lenari de Catalunya. Forma part d'un total de trenta volums que han de compondre la col·lecció "llibres del mil·lenari" i de la qual també ha sortit publicat el de les "Homilies d'Organyà", primer text català conegut, a part del "Llibre Jut-

ge", codi de lleis visigòtiques recollides a la segona meitat del segle XII.

* * * * *

Recentment va quedar enllestida una comissió de treball per tal de portar a terme la restauració de la malmesa esglésiola de Sant Jordi de Puigseslloses, situada al cor de la plana de Vic. Aquesta ermita, lloc verdaguerià per excel·lència, estava en greu perill d'esfondrament. És una petita capelleta de la qual hi ha notícies a partir del 1476 com a mínim, i una de les molt poques existents a Catalunya sota aquesta advocació.

* * * * *

"La vida cotidiana de los templarios en el siglo XIII" de Georges Bordonove, és el llibre que **ediciones temas de hoy** ha publicat darrerament. El text d'aquesta obra interessant reivindica el vertader significat de l'Orde del Temple i, al llarg de les seves pàgines, hom gaudeix de forma magistral del que fou la vida d'un templari i la seva visió de món al segle XIII.

* * * * *

A Sant Llorenç de Morunys està prevista la restauració total del claustre adjunt a l'església romànica, antic priorat. Alhora que s'ha d'arranjar aquest conjunt claustral, es refaran les arcades de la cara frontal de l'antiga façana del cenobi. Totes les obres porten l'assessorament del professor Dr. Manuel Riu.

* * * * *

També recentment a la població berguedana d'Avià s'ha restaurat l'esglésiola de Sant Serni de Clarà, gràcies a la reserva d'un crèdit de cinc milions que va fer la Direcció general d'Arquitectura i Habitatge i que s'han de tornar en deu anys amb un petit interès de solament el cinc per cent. Aquesta pot ser una nova fórmula de consolidació del nostre patrimoni que faciliti la recuperació de monuments en perill.

* * * * *

Molt interessant és el llibre "Memòria d'activitats del Centre de Conservació i Restauració de Béns Culturals Mobles de la Generalitat de Catalunya", que recull les activitats des de 1980 del Centre de Conservació i Restauració de Béns Culturals Mobles que han estat de més de cinc mil actuacions. Aquesta entitat, ubicada al monestir de Sant Cugat del Vallès, ha donat feina al llarg d'aquests anys, a més de dos-cents restauradors professionals en tots els camps de l'art.

* * * * *

El poble d'Avià va organitzar per al mes de maig una nova caminada popular que, a l'estil de la de Sagàs, que aquest any ha commemorat la desena ruta romànica, va fer caminar molta gent per la contrada. Es visitaren l'església de Sant Serni de Clara, el molí de Casancots, els estanys de Graugés i l'església del segle XII de Santa Maria d'Avià. En total, setze quilòmetres ben aprofitats.

* * * * *

Dins del programa d'activitats que organitza el Centre de Cultura Popular de Ca-

llús, durant el mes de maig, es va dedicar un dia a l'art romànic, en el qual es va projectar també l'audiovisual de Sant Benet i es completà el 29 amb una visita col·lectiva al monestir bagenc comentada per la Sra. Carme Torras.

* * * * *

Edicions la Sal publicà recentment la versió catalana del "Liber Manualis", conjunt de reflexions, consells i exhortacions que Duoda, comtessa de Barcelona i de la Septimània, va adreçar al seu fill a mitjan segle IX. El manuscrit d'aquesta insòlita obra es conserva a la Biblioteca de Catalunya. El text fou escrit entre els anys 841 i 843 com a manual per a l'educació del que seria Guillem II de Tolosa. La traducció de Mercè Otero ha estat molt celebrada ja que l'editorial feminista que l'ha publicada ha fet ressaltar l'avinentesa de ser una de les escassíssimes veus femenines de l'època alt-medieval que ens han pervingut.

* * * * *

El dimarts dia 23 de maig, es va projectar l'audiovisual: SANT BENET, EL MONESTIR DE BAGES, original de Carme Torras, al Col·legi de l'AVE MARIA, al Poble Nou de Manresa, on assistiren tots els alumnes de 6è., 7è. i 8è d'E.G.B. En acabar els alumnes contestaren un qüestionari sobre art romànic en general i el monument de Sant Benet, que s'havia preparat expressament per a ells.

ACTIVITATS MES DE JUNY

Dia 30, divendres

A dos quarts de nou del vespre

Conferència:

"MANRESA MIL CENT ANYS"

a càrrec del Dr. Josep M. Gasol i Almendros

Cronista i Arxiver de la ciutat de Manresa

Sala d'actes de la Caixa de Pensions

(C/. Angel Guimerà, 1)

Edita: AMICS DE L'ART ROMÀNIC DEL BAGES
Local: Pujada del Castell 30 Telf. 873 16 06
Coordinació: Francesc Villegas i M. Carme Torras
Col.laboracions: Josep Mª Gasol i Carme Torras
Correcció: Pere Roca
Dipòsit Legal: B-35519-84
Imprimeix: Copisteria SARRIÓ

Correcció:

ÒMNIUM CULTURAL

Col.labora:

AJUNTAMENT
DE MANRESA